

A-13678

~~1940~~

2.
Biblioteek
Ülikooli
Tartuens
1940-0702
58450

T. Ü. Loomataudide ja eribakterioloogia instituudist.

Juhataja: prof. dr. med. vet. F. Laja.

Lühike ülevaade tähtsamate loomataudide tõrjest viimase 20 aasta jooksul Eestis ¹.

F. Laja.

Teatavatel ajaloolistel perioodidel on esinenud ühed või teised epideemilised haigused. Alul esinesid ainult väiksema või suurema ulatusega üksikpuhangud, hiljem need levisid ikka laiematele maa-aladele ja lõppeks real juhtudel haaras kõikeõgiv pandeemia üksikuid riike ja isegi terveid mandreid. Linnad muutusid lagedaks, nende kitsad tänavad said elanikele ühiskalmistuks. Maa elanikud surid säärasel määral, et valminud vili sageli jäi koristamata põllule. Epideemiast tabatud piirkondade elanikkude paaniline põgenemine alati ei päästnud neid, vaid koguni aitas kaasa taudide levimisele.

Heckel'i järgi XIV sajandi keskel suri katku Euroopas $\frac{1}{4}$ elanikkonnast, s. o. u. 25 milj. inimest. Jucker'i järgi XVII sajandil suri rõugetesse iga aasta 400 000 inimest. Samasugust laastavat tööd tegid rõuged ka Ameerikas. Nad nõudsid palju rohkem ohvreid, kui seda suutsid teha „kahvatupalgeliste inimeste mõök, tuliriist ja viin“.

Mitte ainult inimtaudid tekitasid vanema aja inimestele kahirmu ja suurt kahju, vaid ka loomataudid. Sageli esinesid nii inim- kui loomataudid korruga. Nii kirjutab kroonik 1284. a.: „Oli suur katk ljahhide maal, neid suri arvamata hulk.“ Edasi kirjutab ta: „Mitte ainult Ühis-Venes ei olnud Jumala viha katku näol, vaid ka ljahhide maal, samal talvel ka Tataarias surid kõik, hobused ja veised, kõik surid, midagi ei jäänud järele.“ Kui suures ulatuses vahel loomataudid minevikus esinesid, selle kohta olgu esitatud ainult paar näidet.

Eriti suuri kahjusid tekitas veistekatk seni sellest taudist vabades piirkondades, neid täiesti depekoreerides. Paltaufi järgi

¹ Ettekanne Tartu Ülikooli aastapäeval, 1. XII 1939.

langes 1711./14. a. veistekatku ohvriks Euroopas 1¹/₂ miljonit veist ja hiljemini kaotas Holland peaaegu kõik oma karjad. Püsivalt taudistunud piirkondades võimutses ta aga märksa pehmemal kujul ja võrdlemisi väikeste kahjudega.

Napoleoni sõdade ajal puhkes veistekatk uuesti möllama eriti Prantsus- ja Saksamaal, tekitades määratud kahju. Ka hobuste tati-
taud (*malleus*) oli laialt levinud. 1835.—1845. a. tuli Prantsuse sõjaväes selle taudi tagajärjel hukata iga aasta 5,1% kogu hobuste koosseisust, s. o. 10 aasta jooksul pool hobuste koosseisust.

Prantsuse valitsus, nähes ühelt poolt suurt loomataudidest teki-
tatud kahju ja teiselt poolt aru saades, et senised loomaravitsejad ei ole oma puuduliku ettevalmistuse tõttu võimelised tõhusalt teos-
tama tauditõrjet ja loomade haiguste korral abi andma, hakkas mõtlema sellele, kuidas saaks paremaid loomaravijaid ja paremini korraldada võitlust loomataudidega. Tagajärjeks oli kõrgemate loomaarstikoolide asutamine B o u r g e l a t' õhutusel 1763. a. Lyonis ja 1765. a. Alfort'is.

Prantsuse eeskujul hakkasid kõrgemaid loomaarstlikke koole asutama ka teised riigid ja praegusel ajal ei ole peaaegu ühtegi kultuurriiki, kus ei oleks ka vastavat õppeasutist kõrgema loomaarstliku hariduse saamiseks.

Olles heitnud õige lühikese pilgu minevikku, tekib küsimus, kuidas on lugu loomataudidega Eestis ja mis sel alal on saavutatud meie iseseisvuse ajal?

Maailmasõja alguseni oli praegune Eesti maa-ala ägedatest kontagioossetest loomataudidest vaba. Meie maa-alal ei esinenud veiste kopsutaudi, veiste katku, hobuste tatitaud ja teisi ohtlikumaid loomataude. Maailmasõja ajal toodi piiri ja ranna kaitseks rohkesti sõjaväge ühes kahur- ja ratsaväega ja sõjaväe toitlustamiseks tarvilikkude sõjaväe karjadega. Ühes nendega toodi meie maaalale ka mitmesuguseid loomataude, nagu veiste kopsutaud, hobuste tatitõbi, kärnataud, mis sõja- ja revolutsiooniolude tõttu ähvardas võtta ohtliku ulatuse.

Loomataudide vastu võitlemise korraldus kuulub meie riigi uuestisünnist peale Põllutöoministeeriumi võimkonda, kes seda teostas enne Loomatervishoiu Peavalitsuse, nüüd Veterinaartalituse kaudu. 1919. a. alguses oli Põllutöoministeeriumi teenistuses ainult 6 jsk.-loomaarsti. See väike loomaarstide arv ei võimaldanud Eesti Vabariigi esimesel aastal tõhusalt teostada loomataudide tõrjet, kuid 1920. a. alguseks tõusis loomaarstide arv 3- ja aasta lõpuks juba

noosimine nõuab erilisi meetodeid. Vaatamata kõikidele raskustele, mis selle taudi tõrjega seotud, on meil siiski korda läinud sellest, ka inimestele ohtlikust taudist võitu saada. 1929. a. peale on meie riik temast vaba. Kokku tuli tatitaudi ja selle kahtluse tõttu hävitada 249 hobust; üldse aga tuli üle vaadata 21 550 hobust ja ainuüksi 1922. a. tuli tatitaudi pärast hukatud hobuste eest maksta kahjutasu 1 129 490 marka.

Väga kardetavat sigadetaudi — sigade katku — on meil registreeritud 1920. a. — 20, 1924. a. — 4, 1925. a. — 9 ja 1926. a. samuti 9 juhtu. Arvan aga, et siin on tegemist eksidiagnoosidega. Praegusel ajal kuulub Eesti nende väheste riikide hulka, kus sigade katku ei esine. Sellest ülevaatest selgub, et meie oleme saanud vabaks mitmetest kardetavatest kontagioosetest ja väga laastavatest taudidest. See röömustav tõik on olnud põhjuseks omal ajal eksiarvamisele, et meil Eestis ei esinegi loomataude ja et meil ei ole tarvis ka ametlikke loomaarste säärasel määral, nagu neid meil on. Vaade, et meil ei ole loomataude, on täiesti ekslik. Tõsi, meil ei esine laastavaid, ägedakujulisi loomataude, kuid on selle asemel küllalt kroonilise kuluga, latentse iseloomuga, kui ka ägeda iseloomuga, kuid mitte kontagioosseid loomataude. Kõiki neid üles lugeda viiks liiga pikale. Üldiselt tuleb tähendada ainult niipalju, et nende taudide poolt tekitatud kahju loomapidajatele ei ole nii silmatorkav kui ägedakuluste, laastavate taudide puhul, ja sageli loomapidajad ei ole veel küllalt teadlikud selles, missugust kahju need taudid tekitavad. Osalt aga võib-olla ongi nad teadlikud ka nende taudide ohu suhtes, kuid on hoolimatud, sest et nad nii-öelda käegakatsutavat kahju ei tekita, aga tõrje teostamine, taudi hävitamine nõuab teatud otsest kulu ja vaeva, ning sellepärast kannatab ka nende tõrje. Tüüpilise näitena võiks selleks esitada järgmist.

Esimesel aastal, mil meilt hakati Venemaale tõuloomi ostma, satus Nõukogude Liidu loomaarst ühte mõisa Harjumaal, mille omanik praegusel ajal on siirdunud oma isamaale. Mainitud loomaarst juhtis tähelepanu sellele, et mõisa karjas on tugevasti levinud tiisikus. Karjaomanik vastas aga: „Mulle on see ükskõik, mina tean, et päevas saan niipalju liitreid piima ja niimitu senti liitri eest Tallinna turul.“ Kas piim tervisele ohtlik on või mitte, see omanikku ei huvitanud. Sama lugu oli ühes teises mõisas samasuguse härraga. Kui meie loomaarst juhtis loomaomaniku tähelepanu sellele, et karjas on lahtise udaratiisikusega loom ja et see tuleb karjast eemaldada, siis vastas omanik, et sellest pole suurt tähtsust, sest küll vabrikutöölised lapsed piima ära söövad. Kõike äsjaõeldut arvesse võttes ei anna alati ka nende taudide tõrje nii kiiresti tagajärgi, nagu see tarvilik oleks.

Prof. Gräub ütleb veiste tiisikuse tõrje puhul: „Igal maal tuleb pidada selgitustööd talupidajatele igasuguse tiisikustõrje aluseks.“ Loomaomanikele tuleb selgitada tiisikuse ohtu ja kahjusid, mis selle tagajärjel tekivad. Neil peab selge olema, kuidas haigelt loomalt tervele tiisikus üle kandub, siis saavad nad ka aru, kuidas infektsiooni ära hoida ja saavad ka aru tarvitusele võetavatest abinõudest. Kui neile see läheb lihasse ja verre, siis täidetakse ka eeskirju, mis antakse tiisikustõrje puhul, vastasel juhul aga mitte. Tuleb selgitada loomaomanikele tiisikuse ja teiste taudide poolt tekitatud kahju ja osalt on ka tarvis, et ta tunneks, et kui kari ei ole terve, siis lööb see otsekohe ta enese tasku pihta. Veiste tiisikus tekitab kahju nii karjaomanikule kui ka üldsusele.

Rootslase Jerlov'i järgi on tiisikuse tekitatud majanduslik kahju otsene ja kaudne. Ta hindab seda Rootsi kohta 30 miljonile kroonile aastas. Meil esineb veiste tiisikust vähem, nii et ka kahju peaks suhteliselt vastavalt vähem olema. Otsest kahju on kergem välja arvestada kui kaudset. Missugust majanduslikku kahju tekitab veiste tuberkuloos? Jerlov'i järgi järgmist: Teatav % loomi sureb tiisikusse; osa tiisikushaigete loomade lihast tuleb hävitada; tiisikus lühendab kasutatava looma iga rootslaste andmetel keskmiselt 1 a. võrra ja seetõttu omakorda loomakasvatamine läheb kallimaks, söödakulud suurenevad, sest haige loom ei kasuta sööta nii produktiivselt kui terve loom. Tiisikus avaldab mõju looma suguelule, suurendab ahtrate ja nurisünnitajate arvu, avaldab mõju toodangule ja ka haigete lehmade piima kvaliteet on halvem. Veiste tbc. on nakkav ka teistele loomadele ja inimestele. Saksa akadeemik prof. Orth ütleb: „Veiste tiisikuse nakkus inimesele on kõige suurem kahju, mida ta tekitab.“ Sama autor ütleb edasi: „Kui õnnestuks mingil viisil hävitada tuberkuloosi kõigil inimestel, siis jääks ikkagi tbc. oht püsima seni, kuni esineb tuberkuloosi ka veistel.“ Veiste tuberkuloosi tõrjet tuleb teostada mitte üksnes majanduslikkude huvide pärast, vaid sellel on ka üldtervishoiuline tähtsus. Tuberkuliniseerimise andmetel on raske vastata, kui suurel määral meil on levinud veiste tuberkuloos, sest seni on tuberkuliniseeritud vaid väike mürdosa loomi. On teada, et mõnes majapidamises omal ajal reageeris tuberkuliinile positiivselt 100% täiskasvanud veistest ja ühes majapidamises tuli eemaldada karjast 30% täiskasvanud veistest 1 a. jooksul lahtise tbc. pärast. Üldse võib täheldada, et mida laialdsemalt ja suurem hulk loomi tuberkuliniseeritakse, seda enam alla-

poole langeb pos. reageerijate arv. 1938. a. on tuberkuliniseeritud 28 942 looma ja nendest pos. reag. 12,9%, 1925. a. aga 50,4%.

Õigemaid andmeid saame ehk tapamajade aruannetest. 1925. a. tapamajades tapetud ja järelevaatusele toodud veistest esines tbc. 7,3% ja 1926. a. — 7,8%. Sellest ajast peale tiisikushaigete loomade arv hakkab langema ja viimastel aastatel ei ületa enam 4%. Sigadel näeme tbc. tõusu kuni 1927. a., kus tapamajades leiti, et 2,4% sigadest põdes tiisikust. 1928. a. peale pandi kehtima piimatalitustes sunduslik piima pastöriseerimine ja selle määruse kehtimapanemisest peale näeme ka sigadel tiisikusjuhtude vähenemist, nii et 1938. a. oli tiisikushaigete sigade protsent langenud 0,4%-le. Seega võime noteerida teatavat edu tbc. tõrjes.

Oma iseloomult tbc.-ga sarnane on brutselloos. Ka tema on nakkav inimesele ja ka teistele loomadele. Samuti kogu kahju, mida ta tekitab loomapidajatele, ei ole alati neile päris selge. Umbes 10 a. tagasi meil esines brutselloosi igas maakonnas peale Petserimaa. Tartu lähedaste mõisade karjad kõik olid brutselloosist nakatatud. Veterinaarinstruktor A. Mõttu'se äsjailmunud kokkuvõtte järgi oli meil registreeritud kuni 15. IX 1939 159 brutselloosist infitseeritud karja. Brutselloosi tõrje ei tahtnud kuidagi paigalt nihkuda seni kui karjaomanikud tunda said, et kõnesolev infektsioon hakkab käima nende tasku pihta. Nõukogude Liitu osteti ainult brutselloosivabu veiseid ja sigu. Meil anti välja piimaseadus, mille järgi I järgu piima võisid ainult need majapidamised anda, kelle karjades ei esinenud brutselloosi. Sama nõue on maksev ka Nõukogude Liidu poolt sinna eksporteeritava piima suhtes. Ka sugulavade nimekirja võtmiseks on tarvilik, et karjas ei esineks brutselloosi. Need neli asja avaldasid suurt mõju sellele, et hakati brutselloositõrjele mõtlema tõsisemalt. Riik omalt poolt katsus ka seda püüet toetada ja õhutada sellega, et hakkas toetust maksma neile, kes soovisid vabatahtlikult seda tõrjet teostada. A. Mõttu'se andmeil on seni likvideeritud kogusummas 1 023 brutselloosihaiget veist ja riik on kulutanud selleks seni 25 757 kr. Minu arvates brutselloosi tõttu likvideeritud veiste arv on siiski suurem. Kuni 15. sept. k. a. jäi infitseerituks veel 45 talundit 1 114 veisega. Praegu peaks see arv veelgi väiksem olema. Võin tõendada, et Tartu lähema ümbruse mõisade karjad praegu on kõik brutselloosivabad.

Marutaud on juba pikemat aega olnud meie riigi maa-alal nuhtluseks. Ühe tsariaegse aruande järgi oli marutaudi esinemise suhtes esikohal endine Kiievi kub., kuna teisel kohal oli endine Liivi kuber-

mang. Ka vabariigi algaastail oli ta levinud üle kogu meie riigi kuni Haapsaluni. Ainult saared olid ja jäid temast täitsa puutumata. Praegu juba mõni aasta on Põhja- ja Kesk-Eesti marutaudist vabad. Püsima ta on jäänud Tartu-, Valga- ja Võrumaa lõunaosasse. Mis pärast ta Lõuna-Eestis veel püsib, sellele on raske kindlat vastust anda. Arvatavasti nii mõnelgi korral tungib ta sisse piiri tagant; vahel näib marutaudi puhang alguse saavat meie territooriumil. Tõenäone on, et neil juhtudel on tegemist koertega, kellel on liiga pikk lõimetusstaadium, ja koerte kinnipidamise keeld lõpeb enne, kui marutaudist nakatatud koer haigustub kliiniliste tunnustega. Võib loota, et varsti marutaud Eestist kaob ja et tulevikus on tegemist ainult sporaadiliste juhtudega, mis kuidagi juhuslikult pääsevad piirist läbi. Kui on Põhja-Eesti marutaudist vabaks saanud, miks ei peaks seda saama ka Lõuna-Eesti.

Põrnataud (*anthrax*) esines kõige rohkem 1929. a., nimelt 185 juhtu, pärast seda näitab põrnataudi juhtude arv järjekindlat langust ja viimastel aastatel keskmiselt esineb aastas 60 juhtu. Kõige rohkem esines teda Harjumaal, siis Edela- ja Loode-Pärnumaal ning saartel. Põrnataud on pinnasetaud ja ta tekitaja eosed võiyad mullas hoiduda virulentsetena väga kaua — senistel andmetel kuni 20 aastat, väga võimalik, et isegi kauem.

Saksamaal üks taluomanik ostis endale põldu juurde ja kündis õige sügavalt. Kündmisel tulid nähtavale looma luud. Sellele põllule külvas ta kaera. Sügisel loomad haigustusid põrnataudi. Hakati uurima, kust põrnataudi infektsioon sinna võis sattuda, sest see piirkond oli aastakümneid olnud põrnataudivaba. Juurdlusel selgus, et umbes 50 a. tagasi samal kohal olid loomad põrnataudi surnud. Korjus nähtavasti oli madalale maetud ja kündmisel kerkisid ühes luudega pinnale ka põrnataudi pisiku eosed ja põhjustasid põrnataudi ilmumist. Analoogseid juhtumeid võime leida ka meie kodumaal. 1907. a. Pedja jõe ümbruses puhkes Puurmani, Härjanurme, Lustivere ja Kurista valdades põrnataud ja üldse haigustus seal põrnataudi 339 talus 737 looma. Elanikud ei julgenud enam karja välja ajada ei karja- ega heinamaale ja arvasid, et jalgratturid on mürki laiali pildunud või jälle mõisnikud on toonud lõuna poolt mürgiseid kärbeid kättemaksuks 1905. a. mässu eest. Vanad elanikud aga tõendasid, et 40 a. tagasi olevat samuti mainitud piirkonnas hulgaliselt loomi otsa saanud. Tegelikult oli aga 1907. a. väga vihmane ja põhjaveega tõusid eosed pinnale ja põhjustasid taudi puhangut.

Kuni 1898. a. endisel Liivimaal ei olnud veel veterinaarorganisationsiooni. Ei olnud maa- ega jsk.-loomaarste ega veterinaarkorraldust. Loomade korjused maeti, kuidas juhtus; samuti ei toimetatud desinfitseerimist. Arvestades seda, et meil alles 40 a. tagasi puudus

veterinaarkorraldus ja elanikel puudus arusaamine loomataudidest, ei osatud korjuste hävitamisviisile kuigi suurt rõhku panna. Põrnataudi tekitaja eosed on väga resistentsed — ei ole ime, et meie mullapind on nendega väga saastunud ja sellepärast ikkagi esineb veel meil põrnataudi ja tagasimineku ses suhtes on võrdlemisi väike. Põrnataud esineb peamiselt madalates soistes kohtades. Heina- ja karjamaade melioratsioonitöödega aga peaks asi paranema. Ka on meil põrnataudi puhul maksma pandud korjuste põletamine ja desinfektsiooni läbiviimine põrnataudi surnud loomade asukohas. Seega ei tohiks enam tekkida uusi infektsioonikoldeid.

Kõige levinumaks taudiks tuleb meil aga pidada sigade punataudi. Sellele vaatamata, et etioloogia on teada ja omame ka head ravivahendit — seerumit, näeme selle taudi iivet. Sigade punataudi juhtude arv meil kasvab iga aastaga. Kui 1920. a. oli meil registreeritud 123 ja 1921. a. 133 juhtu, siis viimastel aastatel näeme arvu kohutavat tõusu. 1936. a. on registreeritud 7865, 1937. a. — 13 040 ja 1938. a. 16 224 juhtu, kokku Eesti iseseisvuse ajal aga 53 876 juhtu; sellest koguarvust esines ligikaudu $\frac{1}{3}$ möödunud aastal. See asjaolu sunnib kahtlemata mõtlema sellele, milles seisab põhjus, et me selle taudi tõrjes seni ei ole saavutanud tulemusi. Tuleb uurida, kas on peale punataudi tekitaja pisiku veel teisi tegureid, mis soodustavad ta levikut. Prof. Wogralik ütleb: nakkushaiguste etioloogia ei seisa mitte ainuüksi mikroobses teguris. Tuleb uurida, kas on veel teisi tegureid ja missugused nad on.

Ka veiste punatõbe — piroplasmoosi — esineb meil võrdlemisi palju ja arvud näitavad iga aastaga üha tõusu. Kokku on Eesti iseseisvuse ajal registreeritud 19 739 piroplasmoosi juhtu, neist kõige rohkem möödunud aastal — 2726 juhtu.

Väga levinud loomataudiks tuleb pidada veel pörsaste grippi. Meil puuduvad täpsemad andmed selle kohta, palju teda meil esineb, kuid ta on peale sigade punataudi kõige levinumaks sigade nakkushaiguseks. Viimase ajani puudus selgus ta etioloogia kohta ja arvati, et ta on nn. pidamisvigade haigus. Uuemad uuringud aga näitavad, et ta põhjuseks on nakkusaine, kas üks või mitu korraga koos — sümbioosis. See on veel lõplikult lahendamata. Võimalik, et varsti omame ka selles suhtes paremaid tõrjevahendeid kui seni.

Olen puudutanud meil suuremas ulatuses esinevaid ja kardetavamaid taude, jättes kõrvale kasvivate nakkushaigused ja teised vähemohalikud tõved. Nagu kuulsime, oleme nii mõnelgi alal saavuta-

nud teatavaid edusamme. Siin on kahtlemata teeneid ka ülikoolil. Ülikooli õppejõud on siin kaasa aidanud nii mõnegi küsimuse lahendamisele, selgitamisele ja toetanud taudide tõrjes õige suuna võtmist. Meie tauditõrje korraldus on leidnud tähelepanu ka väljaspool meie riigi piiri ja seda peetakse üheks paremaks. Vabariigi algaastatel oli kaunis suur vaidlus, kas meil on loomaarstiteaduskonda tarvis, kas ei ole otstarbekam, odavam, kui saata teatav arv üliõpilasi riigi kulul välismaale loomaarstiteadust õppima. Mõned üksikud loomaarstid avaldasid ka arvamust, et meil pole tarvis niipalju loomaarste, kui meie ülikool produtseerib. Praeguse ajani ei ole veel töötanud loomaarste, olgugi et iga ülikooli lõpetanu ei saa otsekohe ametlikule kindlapalgalisele kohale. Teenistust on nad siiski leidnud, vaatamata sellele, et meil loomaarstide arv on tublisti suurenenud; näeme ka, et nende töö on tõusnud. Kui näiteks 1920. aastal iga loomaarsti kohta aastas tuli 440 patsienti, siis 1938. a. langes iga loomaarsti kohta 2470 patsienti. See tõendab, et nad on rahva usalduse võitnud ja seisavad oma ettevalmistuselt vastaval kõrgusel. See on võimalik selle tõttu, et nad on saanud hea praktilise ettevalmistuse meie ülikoolis.

ZUSAMMENFASSUNG.

Aus dem Institut für spezielle Bakteriologie und Tierseuchen der Universität Tartu — Estland.

Direktor Prof. dr. med. vet. F. Laja.

Kurzer Überblick über die Bekämpfung der wichtigsten Tierseuchen in Eesti im Laufe der letzten 20 Jahre.

F. Laja.

Bis zum Beginn des Weltkrieges war das Gebiet des heutigen Eesti frei von akuten kontagiösen Tierseuchen. Es traten weder Lungenseuche der Rinder, Rinderpest, Rotz, Schweinepest noch andere gefährliche Infektionskrankheiten hier auf. Während des Weltkrieges wurden die Lungenseuche der Rinder, die Rotzkrankheit, die Maul- und klauenseuche, die Räude in unser Land eingeschleppt. Dank den energischen Massnahmen der Veterinärverwaltung, den veterinärpolizeilichen Vorschriften und der Zwangskeulung gelang es uns die Lungenseuche der Rinder und die Maul- und klauenseuche im Laufe weniger Jahre zu liquidieren und unser Land bis heute vor diesen Seuchen zu bewahren. Auch die Rinder- und Schweinepest tritt heutzutage bei uns nicht mehr auf. Die Bekämpfung der Rotzkrankheit und der Räude nahm längere Zeit in Anspruch. 21.550 rotzverdächtige Pferde mussten durchgesehen werden, 249 von ihnen wurden getötet. Seit dem Jahre 1929 tritt die Rotzkrankheit in Eesti nicht mehr auf.

Allein im Jahre 1922 sind 1.129.490 Mark als Entschädigung für wegen Rotz getötete Pferde ausgegeben worden. In den ersten Jahren des Bestehens unseres Freistaates waren 60.000 rüchtige Pferde registriert. Im Laufe der letzten 4 Jahre ist kein einziger Fall von Räude registriert worden. Auch auf dem Gebiet der Tuberkulose- und Bruzellosebekämpfung haben wir Erfolge gehabt. Im Jahre 1925 wurde im Schlachthaus bei 7,3% der Rinder Tuberkulose konstatiert, im Jahre 1926 bei 7,8%, im Laufe der letzten Jahre sind im Schlachthaus weniger wie 4% tuberkulosekranke Rinder festgestellt worden. Die Tuberkulosebekämpfung wird von Seiten des Staates und freiwillig ausgeübt, hauptsächlich nach der Bangschen Methode. Auch die Zahl der mit Bruzellose infizierten Herden ist stark gesunken. Früher waren die grossen Herden in der Umgegend Tartus alle infiziert, jetzt sind sie alle bruzellosefrei. Zur Bekämpfung der Bruzellose sind die infizierten Tiere aus den Herden beseitigt und als Schlachttiere verkauft worden. Die Staat zahlt eine Entschädigung für die liquidierten Tiere. Freiwillige Bruzellosebekämpfung wird propagiert und man kann hoffen, dass wir diese Seuche bald liquidiert haben werden.

Die Wutkrankheit war in den Anfangsjahren der Selbstständigkeit unseres Reiches weit verbreitet, sie herrschte im ganzen Lande, ausgenommen auf den Inseln. Jetzt ist der grösste Teil des Landes frei von der Wutkrankheit, nur in den südlichen, an der Grenze gelegenen Gebieten tritt sie noch auf.

Der Milzbrand tritt ebenfalls seltener auf, hauptsächlich im Norden u. Westen des Landes, im Laufe des Jahres im ganzen ca. 60 Fälle.

Auch die Pullorose der Vögel ist bei uns vollständig liquidiert.

Die einzigen Seuchen, deren wir noch nicht Herr geworden sind, sind der Rotlauf der Schweine und die Piroplasmose. Die Anzahl der Rotlauffälle zeigt mit jedem Jahre einen Anstieg. Im Jahre 1937 sind 13040 Fälle, im Jahre 1938 16224 Fälle registriert worden. Im Laufe von 20 Jahren sind im Ganzen 19.739 Piroplasmosefälle registriert worden, auf das Jahr 1938 entfallen hiervon 2726 Fälle. Sehr verbreitet ist auch die Ferkelgrippe. Nach dem Rotlauf ist sie die verbreitetste Infektionskrankheit bei den Schweinen. Es ist möglich, dass wir bald auch hier über erfolgreichere Bekämpfungsmittel verfügen werden, wie bis jetzt.

A-13678